

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrivm Miracvlorvm Et Historiarvm Memorabilivm Lib. XII

Caesarius <Heisterbacensis>

Antverpiae, 1605

De Vlrico praeposito Steinueldensi, & Co[n]uerso auaro, quem amouit,
cap. 62

urn:nbn:de:hbz:466:1-13177

post domui cuidam ordinis nostri Abbatem eum prefecit. Eodem tempore domus illius fratres, pro quibusdam possessionibus cum quibusdam personis secularibus contenderunt: ventilata est causa coram iudicibus, & data est sententia pro Abbate & fratribus. Postea Cellarius Abbati secretè dicebat: Domine bene hodie placitauimus; sciatis tamè, causam nostram non ex omni parte fuisse iustam. Audito hoc verbo, Abbas satis turbatus est, tacuit tamen. Sequenti die capitulum intrauit, Cellarium proclamauit & deposuit, eo quòd auaritiæ suæ consulens, suppressisset veritatem, & misso pro aduersarijs nuntio, ait illis: Boni homines, bona vestra vestra sunt, ego a die hodierna non repetam illa: qui cū gaudio recedentes ita in Abbatis simplicitate & iustitia edificati sunt, vt compuncti ocyus redirent, & bona pro quibus diu contendebant, grato animo monasterio libere conferrent; quæ cum non consentiret Abbas recipere, responderunt: Domine, quicquid nostri iuris fuit in his bonis, remittimus, quod ad nos pertinebat, Deo in eleemosynam offerimus. Tunc primùm Abbas acquieuit sua recipere, magis claustrum suum ædificans sua simplici iustitia, quam Cellarius sua astuta auaritia. Similè pendè audies de domino Petro Abbate Clareuallis, in dist. 6. cap. 11. Viri iusti multum detestantur auaritiã, sicut audies in sequenti capite.

CAPVT LXII.

A Pud monasterium sancti Chrysanthi Scholasticus quidam fuit, vir magnæ prudentiæ atque scientiæ, natione Gallicus, nomine Vlricus, cui cum redditus Scholasteriæ non sufficerent, necesse erat vt debitis obligaretur. Quidam ex fratribus Steinveldensis monasterij Præmonstratensis, eo quòd virum magnæ literaturæ illum conspiceret, frequenter monuit, vt ad domum suam gratia conuersionis se transferret. Tãdem ille diuinitus inspiratus, in hæc verba respondit: Pecuniam aliquantulam debeo, soluite illam, & veniam ad vos. Quod cum intellexisset, Præpositus prædicti monasterij pecuniam liben-

bentissimè soluit, & Scholasticus statim habitum suscepit; qui non multo post eiusdem cœnobij factus est Præpositus; nondum enim in ordine Præmonstratensium erant Abbates. Sciens ille cum officio animas se regendas suscepisse, non pecora, vel possessiones, operam dabat extirpandis vitijs, non pecunijs congregandis, sciens auaritiã radicẽ esse omnium malorum & vitiorum.

1. Tim. 6. Habebat autem viuum Cõuersum, in administratione exteriorum, ita scioculum, & circumspectum, ita sollicitum & perfectum, ut omnia per manus eius trãfirẽt, & curtibus ecclesiæ, quæ necessaria erant, tam in araribus, quam in pecoribus siue expensis, ipse quasi solus vniuersa prouideret. Omnia ipse erat, omnia disponens, nihil negligens, agrum agro copulans, & vineam vineæ coniungens. Præpositus ista considerans, & in scripturis legens: Nihil avaro esse scelestius, die quadam Conuersum eundem ad se vocans ait: Nosti Barbate quare venerim ad ordinem? Quia non bene exprimere potuit theutonicum idioma, habere non potuit verba ornata, & ideo quicquid loquebatur Conuersis, videbatur esse peruersum atque distortum. Respondit Conuersus: Non noui Domine. Tunc ille, Ego dicam tibi: Ad hoc veni, ut peccata meã in hoc loco desiccam. Quare ergo tu venisti? Respondente eo: Domine simili de causa; ait Præpositus: Si venisti peccata desiccare, formam debueras penitentis tenere, hoc est, ut frequenter sis in oratorio, ut vigiles, ut ieiunes, Deumq; pro peccatis tuis iugiter exores. Non enim penitentis est, ut tu facis, vicinos suos exhereditare, & densum lutum contra se congregare. Ad hæc Conuersus respondit: Domine, bona illa quæ comparo, agris vel vineis Ecclesiæ nostræ continuantur. Et Præpositus: Bene, cum illa fuerint empta, necesse est ut emas etiam illa, quæ emptis coniunguntur. Nosti quid dicat Isaias? Vx, inquit, qui coniungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis. Nunquid habitabis vos soli in medio terræ? Tu verò auaritiæ tuæ nullum terminum ponis. Cum omnia, quæ in hac prouincia sunt, a te fuerint comparata, flumen Rheni pertransibis pedes deinde

deinde procedes vsque ad montana; nec sic quiesces, donec peruenias ad mare. Puto quia ibi gradum sistes, eo quod pelagus sit larum & spaciosum, gressus autē tuus strictus. Mane ergo in claustro tuo, frequenta oratorium tuum, vt die noctuque possis peccata tua deplangere: expecta paulisper, & habebis satis terræ subt^o te, & supra te, & intra te; quia puluis es, & in puluerem reuerteris. Hæc audiētes quidā ex fratribus senioribus, dixerūt: Domine, domine, si Conuersus iste fuerit amotus, domus nostra subsistere nō poterit. Ad quod ille respondit: Melius est vt domus pereat, quam anima, & non acquieuit petitioni eorum. APOLLONIVS: Iste fuit verus pastor, sciens oves sibi commissas non corruptibilibus auri & argenti fuisse redemptas, sed pretioso sanguine agni immaculati. CÆSARIVS: Hoc satis in eius verbis & actibus claruit. Nam tempore illo, quo Reinoldus factus est Coloniae Archiepiscopus, & essent Episcopij redditus obligati, corteseque desolata, suafum est ei, vt ex diuersis domibus ordinis Cisterciensis diocesis suæ, Conuersos fideles atque prouidos accommodaret, qui & cortibus præssent, & annuos redditus sua industria reformarent. Qui cū consilio tali acquieuisset, & tam ex Campo quā ex Monte, domibus religiosis, Cōuersos aliquos collegisset, suafum est ei, vt etiam prædictum Conuersum assumeret. Pro quo cū honestum misisset nuntium, & ille ex parte Episcopi salutasset Præpositum, adiecit: Dominus meus Archiepiscopus modicam petitionem petit a vobis, quam ei negare non debetis. Cui cū Præpositus respondisset: Nō est domini mei rogare me, sed præcipere; subiunxit ille: Petit obnixè, vt talem Conuersum ad tales vsus ei accommodetis. Ad quod verbum Præpositus satis humiliter, & constanter, ac mansuetè respondit: Habeo ducentas oves in tali grangia, in alijs verò tot, & tot; similiter boues & equos, dominus meus tollat ex illis quātum voluerit. Conuersum verò animæ meæ commissum ad tales vsus nō habebit. Ego autē nō de ouibus & bobus, sed de cōmissis mihi animabus, summo pastori

Genes. 3.

1. Pet. 1.

pastori in die iudicij rationem redditurus sum, & non concessit ei. Reliquit & aliud liberalitatis suę iudiciū, contra auaritiā religiosorum vtile satis exemplum. Die quadam, antequam amotus esset præfato modo supradictus Conuersus ab administratione sua, Præpositus ad vnam grāgiarum suarum venit, in qua pululum equinum pulchrum satis vidit, de quo iam dictū fratrem, cuius esset, vel vnde veniret, interrogauit. Cui cum Conuersus responderet, talis homo bonus & fidelis amicus noster moriens, eum nobis legauit. Ait propositus: Vtrum ex deuotione, vel ex aliquo iure legauit eum? Respōdit Conuersus: Ex decessu illius emerfit; nam vxor eius, eo quòd esset de familia nostra iure curmediæ illum obtulit. Tunc ille mouēs caput, respondit pium verbum: Quia bonus homo & amicus noster fidelis erat, idcirco vxorem eius spoliasti? Redde ergo femine destitute equum, quia rapina est, aliena rapere vel retinere, tuus enim antea non fuit. Quia idem Præpositus vir prudens erat, pro negotijs monasterij egrediens, secum iuuenes minus libenter ducebat; nouerat enim hoc eis non expedire, propter tentationes diabolicas. Die quadam, cum vnum ex adolescentibus secum adduxisset, & simul equitantes, nescio quid vel vnde conferrent, obuiam habuerunt iuenculam formosam; quam cum ex industria equum suum retrahendo Præpositus salutasset officiosissimè, stetit illa, & inclinato capite resalutauit eum. Cum paululum processissent, volens Præpositus tentare iuuenem, ait: Puella ista videbatur mihi multum formosa fuisse. Cui cum ille diceret: Credite mihi domine, & hoc ipsum visum est mihi; respōdit Præpositus: Vnum tamen deformat eam, scilicet quòd monocula est. Respondit iuuenis: Verè domine vtrumque oculum habet; ego enim satis diligenter considerauit eam. Tunc motus Præpositus ait: Et ego considerabo dorsum tuum; tanta debueras esse simplicitatis, vt vtrum esset mas vel femina scire non posses. Reuersus verò ad monasterium, dixit senioribus: Vos domini quandoque arguitis me, quòd mecum non educam iuniores, &

res, & exponens eis causam, prædictum iuuenem durius arguit, atque castigauit. Tante autem erat literatura, ut tempore quodam pro negotio ordinis sui Cistercium pergens, in capitulo generali faceret sermonem. Hæc mihi retulit quidam ex senioribus domus illius. APOLLONIVS: Contingit frequenter, ut potentes viri pecunias siue possessiones titulo minus iusto a suis subditis obtineant, & ex eis domus religiosas ædificent; licetne religiosis recipere huiusmodi elemosynas scienter? CAESARIVS: Quicquid conscientiam remordet, conscientiam polluit. Scias tamen hoc quandoque fieri iusto Dei iudicio, sicut subiecto doceberis exemplo.

CAPVT LXIII.

VIR quidam potens & nobilis, in terra sua domum ordinis nostri construere desiderans, cum locum religioni congruum inuenisset, habitatores eius partim pretio, partim minis eiecit. Abbas verò, qui ad eundem locum missurus erat conuentum timens Deo non placere, tali modo pauperes a suis possessionibus alienare, orauit Deum, ut sibi super hoc suam dignaretur voluntatem reuelare. Et non est permissus vir ille iustus de hac re diu turbari. Nam die quadam, cum esset in oratione, huiusmodi vocem audiuit: Dediti hæreditatem timentibus nomen tuum. Qui surgens, mox intellexit per vocem propheticam cælitus demissam, voluntatis esse diuinæ, ut homines in deuoti de eisdem possessionibus ejicerentur, & viri timorari, Deumque laudantes ibidem locarentur. Sic legitur Dominus terram Chananæorum, & reliquarum immundarum gentium dedisse filiis Israël. Non tamē ista trahenda sunt in exemplum, quia omnis avaritia, omnisque iniustitia, a religiosis detestanda est. APOLLONIVS: Tanto amplius in talibus scandalum vitandum est, quia seculares non libenter claustrales habent vicinos.

Ex bonis alienis monasteriū fundare.

Psal. 60.

Iosue 12